



خیلواکی

استقلال

www.esteqlaal.net

۰۱ دسمبر، ۲۰۲۲

ملالی موسی نظام

یادداشتی برای محترم قیس کبیر مدیر مسئول افغان جرمن

چه شد که در یکی از روز های نادری که نظری اجمالی به وبسایت افغان جرمن که روزگاری همکار آن از ابتدای ایجاد پروگرام های دری و پشتو بودم، انداختم و با تعجب نظرم را مطالبی به قلم محترم «قیس کبیر» مدیر مسئول سایت مذکور تحت عنوان «نظر شخصی خودم به حیث یکی از مسئولین افغان جرمن آنلاین در باره فیدرالیزم در افغانستان» جلب نمود. در حالیکه حافظه یاری میدهد که نامبرده با وجود اتمام لیسه در افغانستان، سالهای متوالی از تحریر سطورى به دری برای همکاران کاملاً ابااء میورزید و در عوض به نوعی جملات انگلیسی اکتفاء می نمود. درین مطلب که البته از اشخاص دیگری هم نقل قول صورت گرفته است، صرف میرویم به سراغ قسمت هاییکه محترم «قیس کبیر» سابقه دار مجرب و مدیر مسؤل وبسایت مذکور تحریر و ابراز داشته است.

طوریکه خوانندگان محترم مطلع هستند، درین سایت سالهاست که پروگرام پیشبرد لغتنامه ای به نام «قاموس کبیر» که به اسم صاحب امتیاز سایت مهر خورده است، در جریان است. در ابتدای کار در سال های نخست این هیچ مدان هم نظری به کار و پیشبرد قاموس مذکور می انداختم و چون اعلام گردیده بود که هدف آن تشکیل مطبوعاتی و آموزشی بیشترین جهت مبارزه علیه تجاوز فرهنگی ایران است که گروهی از خائنین به فرهنگ و کلتور لسان دری اصیل افغانستان آنرا ترویج میدهند، منحیث یکی از مبارزین علیه این روش سخیف غیر ملی، سری هم به «قاموس کبیر» میزدم. دران آوان که چراغ تابان فعالیتهای این تشکیل محترمه «صالحه واهب واصل» منحیث مدیر پروگرام در رأس بود و یا حالا هم هست، آنقدر لغات و اصطلاحات غیر ضروری و حتی غیر مجاز در سطور قاموس مذکور به چشم میخورد که یا الهی! مثلاً بدون تعصب و کجروی، در سوانح اشخاص و تحصیل آنان، به عوض پوهنتون و پوهنخی که بیشتر از هفت دهه، دقیقاً ماهیت قانونی

و رسمی با سابقه داشته اند، دانشگاه و دانشکده - مؤسسات رسمی تحصیلی ایران، تحریر می گردید؛ اگر هدف از مبارزه با تجاوز فرهنگی آخندی بوده، پس این تحریف بیجا به چه دلیل صورت می گرفت؟! چرا آب از سرچشمه گل آلود بود؟

خانم «**واهب واصل**» همچنان نقشه سیاسی سرزمین ما را در قاموس تغییر میداد: «**سمنگان شهریست سر سبز در شمال افغانستان**». البته در مورد این موضوعات ایمیل ها ارسال گردید حتی در مضامین هم ذکر شد، مگر کجا بود گوش شنوا؟! عده ای از خبرنگاران قلم بدست مانند محترم «**سید هاشم سدید**» هم که گویا از ایشان طلب همکاری برای قاموس مذکور صورت گرفته بود، با معذرت اظهار نمود که: "در صورت همکاری باید ابتداء از هر سه لغت و اصطلاح، دو را حذف نماید...."

حال چرا موضوع مضمون فیدرالیزم در افغانستان محترم «**قیس کبیر**» به قاموس ارتباط می گیرد؟ صرف نظر از تشریحات غیر وابسته به نوعیت سیستم فیدرالیزم و خواص جامعه افغانی ویران امروزی در مضمون مورد بحث، باید عاجزانه عرض شود که اشتباهات صرف و نحوی و طرق استعمال غیر مجاز لغات و اصطلاحات بصورت وسیع، نباید در نوشته منتشره «**مؤجد**» یک قاموس و لغت نامه، چنین پیشکش گردد! به عباره دیگر، نشر یک چنین مضمونی با داشتن اینهمه اشتباهات علنی و کمبودی های آشکارای صرف و نحوی از جانب «**مؤجد**» یک قاموس و مدیر مسئول یک تشکیل مطبوعاتی افغانی سخت سؤال بر انگیز میتواند باشد.

بهتر همان خواهد بود که با چنین ادعایی صرف به سراغ قسمت های تحریری محترم «**قیس کبیر**» در مضمون آتی برویم:

نظر شخصی خودم به حیث یکی از مسئولین «افغان جرمن آنلاین» درباره فیدرالیزم در افغانستان

افغانهای محترم، حاکمیت طالب به هیچ یک از اصول حقوق بشری - چه اتکای دینی داشته باشد و یا اتکای **مدرن** (مترقی) پایبندی **ندارند** (ندارد) و به گفته های **ممالک** (ممالکی) مانند امریکا، اتحادیه اروپا و... **وقع** (این لغت کاملاً عامیانه ایرانی است و در فرهنگ افغانی موجود نبوده است) نمیگذارند. چین فقط اقتصاد را می بیند و در مسائل داخلی ممالک دیگر، کمتر دخالت می کند. روسها مصروف جنگ با اوکراین اند. پس ما افغانها نباید به دلایل فدرالی و دلایل دیگر قوم یکدیگر را ملامت سازیم. این **واقعیت** (واقعیت) را باید بپذیریم که ما با این نوع مقالات که در خارج از کشور نشر می شوند، کوچکترین تغییر در طرز فکری طالب آورده نمیتوانیم چه رسد به آنکه نظام و سیستم آنها را تغییر بدهیم. نتیجه فقط جنگ و دعوای بین الافغانی در خارج کشور خواهد بود.

بی بینید (ببینید) محترمین (،) در غرب آلمان منطقه **بزرگ** (بزرگی) است که «الزاس» نام دارد. قبل از جنگ جهانی دوم مربوط آلمان بود و بعد از آن **تعلق** (متعلق به) فرانسه شد. فرانسوی ها تعداد زیادی (از) مردم خود را از نقاط دیگر فرانسه با **اهدا** (اهدای) ۵۰ فیصد **مالیه** (مالیه) کمتر در «الزاس» جاگزین کردند و **امکانیات** (امکانات) ساختمان و **زراعتی** (و فعالیت زراعتی) برایشان مهیا کردند و «الزاس» را به اصطلاح فرانسوی ساختند. امروز دیگر نه آلمانها و نه فرانسوی (ها) از این بابت شکایت **ندارند** (دارند). فیصدی خیلی زیاد فرانسوی ها در آلمان کار میکنند و پارلمان اتحادیه اروپا در شهر «شتراسبورگ» جاگزین شده است.

وقتی این واقعات در مرکز اروپا و دیگر ممالک دنیا رخ داده باشد، نه افغانستان و نه امیر عبدالرحمان مقصر است. امیر عبدالرحمان خان با **قاطیعت** (قاطعیت) افغانستان را از **ملک الطوایفی** (ملوک الطوایفی) نجات داد و حکومت مرکزی را اساس گذاشت که نواسه اش توانست به تشکیل (یک) دولت **مدرن** (مترقی) قدم گذا رد که متأسفانه به وسیله انگلیس و ارتجاع منطقه ناکام شد. همچنان (همچنان) غوغای سقوی به همان سبک توسط نادرشاه و **بردرانش** (برادرانش) نابود شد که ظاهرشاه توانست دوباره حکومت قانون و نظم جمعی را تا جایی احیا سازد(.

شهید داود خان با تمام توان کوشید، افغانستان را به سوی رونق اقتصادی که اصل ملت سازی است، سوق دهد که متأسفانه کودتای نامیمون ثور سد راه وی و ملت افغانستان قرار گرفت.

داکتر اشرف غنی تأکید میکند که وی رهبر آبادی بود نه جنگ و دعوا. **آغای شرف** (آقای اشرف) غنی با لکچر های اکادمیک خود رهنما بود، ولی افغانستان درین **مقطه** (مقطع) تأریخ به یک رهبر قاطع مانند شهید داود خان ضرورت داشت و نه یک استاد پوهنتون که افغانستان را نجات بدهد.

ما افغانها باید **از** (با) کلمات مانند **«کلیونالیزم پشتون»** (کلونیا لیزم) و یا «فاشیزم پشتون» بسیار مسؤلانه برخورد نماییم. چون خودم مدت ۳سال در «نایجریا» زندگی **کردیم** (کرده ام – مفرد) و زیاد تر از ۳۰(سال) میشود که در المان استم، میدانم که **کلیونالیزم** (کلونیا لیزم) و فاشیزم چی معنی دارند. استفاده نامناسب از کلمات حساسیت برانگیز است و باعث عکس العمل افغانها میشود...

موزائیک قومی افغانستان طی قرون متمادی چنان **با هم** (باهم) بافته شده است که هیچ کسی و هیچ نیروی سیاسی و نظامی تا حال نه توانسته است این بافت و شیرازه را درهم شکند. انگلیس ها این تلاش را کردند و روس ها آنرا بوسیله عوامل استخباراتی خود چاقتر ساختند، روس ها برای دفاع

از خود قوت های قومی را ایجاد و آنان را مسلح ساختند، **شورای ملیت ها** (اقوام - ملیت ها به ملت و مردم چندین مملکت ابلاغ میگردد. بلی پرچمی ها برای تفرقه اقوام شریف افغانستان این اصطلاح را استعمال نمودند) را ایجاد نمود (نمودند) و مفهوم ملت را تخریب کرد (کردند) و به صورت پنهان و آشکارا در **باره** (باره) تجزیه تبلیغ کردند و سازمان های (بی) را ایجاد نمودند که اصلاً در هیچ **نقطه** (نقطه) افغانستان خریدار نداشت؛ بیشتر این گروهها از همان افکار تجزیه طلبانه تغذیه می شدند. با آمدن مجاهدین **دامنه** (دامنه) این نفاق افگنی بین اقوام بیشتر از دیروز وسعت یافت و با آمدن امریکایی ها **دامنه** (دامنه) آن وسعت بیشتر یافت. روشنفکر نمایان امروزی و دیروزی ما همواره کتابی محاسبه کرده اند بی خبر از آنکه اندیشه های وارداتی هرگز در افغانستان محل تطبیق نداشته اند، چهل سال گذشته ثبوت غیر قابل انکار آن است.

عرض شود که در فعالیت های فرهنگی و کلتوری اصطلاح لاتینی است به نام «ایدت» یا اصلاح که میشود برای صفا سازی و درست نویسی بکار برد و طالب کمک دیگری در زمینه گردید که بسیار معمول است و هرگز عیبی ندارد؛ به عوض اینکه خواننده و ذهن وی با اغلاط و اشتباهات و کم رسی های ادبی چنین مشوش و تخریب گردد، بر صفحات بی عیب و پاکیزه به عمق مطلب و موضوع دقت نماید و بیاموزد و بر نویسنده صلوات بفرستد.
به فرموده حضرت حافظ:

نه هرکه چهره بر افروخت، دلبری داند نه هرکه آئینه سازد، سکندری داند

پایان